

Hoofdpijnen inhoud

INTEGRITEITPLAN

Mei 2009

Hoofdpijnen inhoud integriteitplan

De wettelijke verplichting voor integer handelen bij een pensioenfonds is opgenomen in artikel 143 van de Pensioenwet. Dit artikel luidt als volgt:

Artikel 143. Beheerste en integere bedrijfsvoering

1. Een pensioenfonds richt zijn organisatie zodanig in dat deze een *beheerste en integere bedrijfsvoering* waarborgt.
2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld met betrekking tot het eerste lid. De regels hebben in ieder geval betrekking op
 - a. *het beheersen van bedrijfsprocessen en bedrijfsrisico's;*
 - b. *integriteit;*
 - c. de soliditeit van het pensioenfonds, waaronder wordt verstaan
 - 1^e het beheersen van financiële risico's; en
 - 2^e het beheersen van andere risico's die de soliditeit van het pensioenfonds kunnen aantasten
 - d. het beheersen van de financiële positie over de lange termijn door periodiek een continuïteitsanalyse te maken.

Artikel 143 is verder uitgewerkt in het Besluit financiële toetsingskader pensioenfondsen, in het bijzonder de artikelen 18 t/m 22 en 36. Met name de artikelen 18, 19 en 20 zijn relevant (zie hieronder).

In essentie gaat het erom dat een pensioenfonds voorkomt dat het betrokken raakt bij handelingen die in strijd met de wet zijn of die maatschappelijk onbetamelijk zijn. Voor het goed kunnen functioneren als fonds is vertrouwen van het publiek in het fonds een voorwaarde. Integriteit vormt een van de pijlers van dat vertrouwen.

Artikel 18. Beheerste bedrijfsvoering

Een fonds beschikt over goede administratieve en boekhoudkundige procedures en adequate interne controlemechanismen, stelt beleid op ten aanzien van de beheersing van te lopen risico's en draagt zorg voor de uitvoering van dat beleid.

De beheerste bedrijfsvoering ziet op een effectieve en efficiënte organisatie-inrichting en op de beheersing van risico's waaraan het fonds bloot staat. Het fonds stelt beleid, procedures en maatregelen vast die van toepassing zijn in de dagelijkse werkzaamheden van de medewerkers. De procedures en maatregelen dienen te worden afgestemd op de aard, omvang en complexiteit van het fonds. Het fonds draagt er zorg voor dat de organisatie-inrichting en de procedure en maatregelen zodanig worden bijgesteld dat gesignaleerde tekortkomingen en gebreken worden opgeheven. Het fonds moet een duidelijke visie hebben op de risico's (zoals integriteitsrisico's) die het aangaat. De beleidsuitgangspunten dienen derhalve nadere invulling te geven aan deze visie door aan te geven op welke wijze het fonds risico's aangaat.

Artikel 19. Integriteitsrisico

Een fonds draagt zorg voor een systematische analyse van integriteitsrisico's en stelt aan de hand van deze analyse een integriteitsbeleid vast en draagt zorg voor de uitvoering van dat beleid.

Onder integriteitsrisico wordt verstaan: gevaar voor aantasting van de reputatie van een fonds of bestaande of toekomstige bedreiging van vermogen of resultaat van een fonds als gevolg van een ontoereikende naleving van hetgeen bij of krachtens de wet is voorgeschreven. Het is van belang dat fondsen continu het integriteitsrisico zoveel mogelijk beperken. Daartoe moet het fonds op systematische wijze een analyse maken van de integriteitsrisico's, waarna het beleid wordt vastgesteld. Uit de analyse moet blijken dat het fonds zodanig is georganiseerd dat de integriteitsrisico's zoveel mogelijk beperkt zijn en dat het fonds adequaat kan optreden tegen eventuele incidenten. Het fonds dient ten minste beleid, procedures en maatregelen te hebben ten aanzien van integriteitsgevoelige functies en incidenten.

Het integriteitplan beschrijft derhalve het beleid ter beheersing van integriteitsrisico's die bij het fonds (kunnen) bestaan. Ter uitvoering van het beleid omvat het plan tevens de genomen beheersingsmaatregelen. De analyse zelf kan als bijlage bij het plan worden opgenomen. De analyse is een hulpmiddel bij het zogeheten effectentypisch gedragstoezicht (ETGT) van de AFM. Het integriteitplan betreft echter niet de effectentypische gedragsregels waaraan fondsen moeten voldoen die op de effectenmarkten optreden, zoals regels met betrekking tot het omgaan met koersgevoelige informatie en het tegengaan van koersmanipulatie.

In de op te stellen integriteitanalyse wordt allereerst een inventarisatie gemaakt van de (mogelijke) integriteitsrisico's en de kans dat het risico zich voordoet als er geen beheersmaatregelen worden genomen. Vervolgens worden de effecten van de genomen beheersmaatregelen hierop in mindering gebracht. Dit resulteert in het netto risico en het is aan het fonds om te oordelen of het netto risico acceptabel wordt geacht.

Artikel 20. Belangenverstrengeling

1. *Een fonds beschikt over procedures en maatregelen met betrekking tot het tegengaan van verstrengeling van privé-belangen met de belangen van het fonds van personen die het beleid van het fonds bepalen, leden van het orgaan dat is belast met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van het fonds en andere werknemers of andere personen die in opdracht van het fonds op structurele basis werkzaamheden voor het fonds verrichten.*
2. *Een fonds beschikt over een gedragscode die voor bestuurders en medewerkers van het fonds voorschrijft ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij het fonds aanwezige informatie of zaken.*
3. *De Nederlandsche Bank kan regels stellen met betrekking tot de inhoud van de gedragscode, bedoeld in het tweede lid.*

Het integriteitplan zal onder andere gericht zijn op het zoveel mogelijk voorkomen van verstrengeling van tegenstrijdige belangen. Het tegengaan van deze belangenverstrengeling komt weliswaar ook terug in de effectentypische gedragsregels maar ziet daar slechts op situaties die zich (kunnen) voordoen wanneer het pensioenfonds actief is op de effectenmarkten. De gedragscode die wordt opgenomen in het integriteitplan is derhalve niet gelijk aan de gedragscode in het kader van ETGT.

Het fonds zal duidelijk moeten maken hoe er bijvoorbeeld dient te worden omgegaan met persoonlijke, professionele en financiële belangen in relatie tot werkgevers en andere relaties,

het omgaan met (vertrouwelijke) informatie, het verrichten van transacties in de privé-sfeer en het vervullen van nevenactiviteiten.

De gedragscode heeft ook betrekking op personen die niet in dienst zijn van het fonds maar wel in opdracht van het fonds werkzaamheden verrichten.

DNB-beleid

Zoals uit artikel 20 Besluit FTK al valt op te maken is DNB verantwoordelijk voor het toezicht op de integere bedrijfsvoering bij pensioenfondsen. FIRM is een geïntegreerde methode voor de analyse van risico's bij alle typen ondernemingen waarop DNB toezicht houdt.

Risicoanalyse wordt door DNB gebruikt om inzicht te krijgen in de risico's die samenhangen met de activiteiten die een pensioenfonds uitvoert en de mate waarin deze een potentiële bedreiging kunnen vormen voor de toezichtdoelstellingen (waaronder dus integriteit).

Op basis daarvan worden door DNB prioriteiten gesteld.

Het risicogebaseerd toezicht focust zich op vier kernpunten:

- Solvabiliteit;
- Liquiditeit;
- Organisatie en beheersing;
- *Integere bedrijfsvoering.*

FIRM werkt bovenstaande kernpunten verder uit in risico's. Een van de risico's is het integriteitsrisico (naast matching-/renterisico's, marktrisico's, kredietrisico's, verzekeringstechnische risico's, omgevingsrisico's, operationele risico's, uitbestedingsrisico's, juridische risico's, IT-risico's en strategie en beleid);

Het integriteitsrisico is nader gespecificeerd als:

1. *Benadeling van derden;*
2. *Voorwetenschap;*
3. *Witwassen;*
4. *Terrorismedinanciering;*
5. *Belangenverstrengeling;*
6. *Fraude;*
7. *Onoorbaar handelen.*

Onder benadeling van derden wordt verstaan: het verrichten van handelingen met bedrieglijke benadeling van de rechten van derden tot gevolg.

Onder voorwetenschap wordt verstaan: bekendheid met informatie die concreet is en rechtstreeks of indirect betrekking heeft op een uitgevende instelling waarop financiële instrumenten betrekking hebben of omtrent de handel in deze financiële instrumenten, welke informatie niet openbaar is gemaakt en waarvan openbaarmaking significante invloed zou kunnen hebben op de koers van de financiële instrumenten of op de koers van de daarvan afgeleide financiële instrumenten.

Onder witwassen wordt verstaan:

- a. het verbergen of verhullen van de werkelijke aard, herkomst, vindplaats, vervreemding of verplaatsing van een zaak of vermogensrecht;
- b. het verbergen of verhullen wie het recht op een zaak of rechthebbende is, dan wel een zaak of vermogensrecht voorhanden heeft, wetende dat de zaak of vermogensrecht – direct of indirect – afkomstig is uit enig misdrijf;
- c. het verwerven, voorhanden hebben, overdragen, omzet of gebruikmaken van een zaak of vermogensrecht, wetende dat de zaak of vermogensrecht – direct of indirect – afkomstig is uit enig misdrijf.

Onder terrorismefinanciering wordt verstaan:

- a. het opzettelijk verwerven of voorhanden hebben van voorwerpen met geldswaarde, bestemd tot het plegen van terrorisme zoals bedoeld in artikel 83 van het Wetboek van Strafrecht;
- b. Het opzettelijk verschaffen van middelen met geldwaarde tot het plegen van terrorisme zoals bedoeld in artikel 83 van het Wetboek van Strafrecht;
- c. Het verlenen van geldelijke steun, alsmede het opzettelijk werven van geld ten behoeve van een organisatie die tot oogmerk heeft het plegen van terrorisme zoals bedoeld in artikel 83 van het Wetboek van Strafrecht.

Onder fraude wordt verstaan: met het oogmerk om zichzelf of een ander wederrechtelijk te bevoordelen, hetzij door het aannemen van een valse naam of een valse hoedanigheid, hetzij door listige kunstgrepen, hetzij door een samenweefsel van verdichtfels, iets of iemand bewegen tot de afgifte van een (financieel) goed, tot het ter beschikking stellen van gegevens van geldswaarde in het handelsverkeer, tot het aangaan van een schuld.

Van interne fraude is sprake als de fraude plaatsvindt bij het fonds. Van externe fraude is sprake als de fraude plaatsvindt bij een derde.

Onder onoorbaar handelen wordt verstaan: alle andere handelingen welke anderszins ontoelaatbaar en/of onbetamelijk zijn en welke een gevaar voor aantasting van de reputatie of bestaande of toekomstige bedreiging van vermogen of resultaat van het fonds kunnen opleveren.